

RAAD VAN ADVIES

JAAERVERSLAG

2015

JAARVERSLAG

RAAD VAN ADVIES ARUBA 2015

DE CALIFORNIA VUURTOREN

De Arubaanse vuurtoren, bekend als de California Lighthouse, dateert uit 1916. De inmiddels honderd jaar oude toren dient nog steeds om schepen te waarschuwen voor gevaar en is een oriëntatiepunt voor vissers op zee. Door jarenlange aantasting van wind en water was de California vuurtoren in een slechte conditie geraakt en toe aan restauratie. In januari 2015 is de vuurtoren officieel aan de Stichting Monumentenfonds Aruba overgedragen. In dat jaar zijn ook de werkzaamheden van het project Restauratie California Lighthouse officieel begonnen.

De functie van de Raad van Advies in het Arubaanse staatsbestel is vergelijkbaar met de functie van de vuurtoren. De Raad van Advies is ingesteld op grond van de Staatsregeling van Aruba en geldt als één van de oudste waarborginstituten van de Arubaanse democratie. De Raad functioneert vanuit een zelfstandige en onafhankelijke positie en heeft een breed werkkterrein. De Raad bewaakt het wetgevingsproces en door middel van zijn adviezen waarschuwt de Raad de regering en de Staten indien er risico's zijn bij de implementatie van wet- en regelgeving. De Raad is een waarborg voor deugdelijkheid van bestuur en is hiermee een symbool van zekerheid en stabiliteit in Aruba.

INHOUD

VOORWOORD	10
1. KAN ARUBA NOG ZONDER EEN CONSTITUTIONEEL HOF?	13
Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht	13
Landsverordening tot vaststelling van de exploitatierekening over het dienstjaar 2013	16
Versterking waarborginstitutes	17
2. BEDRIJFSVOERING	21
Samenstelling van de Raad	21
Werkzaamheden van de Raad	21
Samenstelling van het wetenschappelijk bureau	22
Werkzaamheden van het wetenschappelijk bureau	22
3. ADVISERING	25
Instroom	25
Behandeling	25
Behandeltermijnen bij advisering	26
Dicta in 2015	27
Overzicht van ontwerpen ten aanzien waarvan in 2015 advies is uitgebracht	30
COLOFON	37

VOORWOORD

Geachte lezer,

Was het jaar 2014 een gedenkwaardig jaar (aanwijzing aan de Gouverneur, verstoorde verhoudingen binnen het Koninkrijk, etc.), ook 2015 is niet zonder slag of stoot voorbij gegaan. De behandeling van de financiële perikelen van Aruba in de Rijksministerraad hebben tot veel onrust geleid. Uiteindelijk is de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LATft) vastgesteld, als gevolg van de in 2014 gestarte onderhandelingen ter oplossing van genoemde problemen van Aruba.

Even verderop in dit verslag geven wij aan dat de LATft een product is van compromissen en grote haast. Onze Raad kon zich niet overall mee verenigen. Wij hebben strijd geconstateerd met het Statuut en met de Staatsregeling van Aruba.

Ook de aanwijzingen aan de Gouverneurs van Aruba en Sint Maarten konden naar onze mening de toets der kritiek niet altijd goed weerstaan.

Al deze zaken hebben geleid tot de nodige spanningen tussen vooral Aruba en Sint Maarten met de regering van het Koninkrijk. Spanningen die volgens meerderen in het Koninkrijk vooral te herleiden zijn tot meningsverschillen over de interpretatie van onze basisregelingen. Al verscheidene malen hebben de parlementen van de landen in het Koninkrijk aangegeven dat er een geschillenregeling moet komen om de meningsverschillen in het Koninkrijk te beoordelen. Op dit moment ligt er een voorstel van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op tafel, waar bij lange na niet het laatste woord over is gezegd.

Naast een geschillenregeling kan ook een constitutionele toetsing, door een onafhankelijke rechter, soulaas bieden. Staatsrechtgeleerde van het eerste uur, de Curaçaose politicus 'Dòktor' Frumencio Moises da Costa Gomez (1907-1966) was hier in 1935 al voorstander van. In een artikel van het Antilliaans Dagblad van 05 februari jl. wordt er vermeld dat 'Dòktor' in zijn proefschrift van 1935 kritisch commentaar heeft gegeven op de Staatsregeling van Curaçao (in 1936 vastgesteld). Hij constateerde dat genoemde Staatsregeling geen regeling kende ter beslechting van constitutionele conflicten.

In het Caribisch Juristenblad 2015 (4) schrijven Mr. Dr. F. Goudappel en Mr. Dr. J. de Wit een heel interessant artikel over de constitutionele toetsing in het Koninkrijk. Zij constateren dat:

1. Nederland sinds 1848 een grondwettelijk verankerd verbod kent om formele wetgeving te toetsen aan de constitutie (artikel 120 Grondwet);
2. in Aruba sedert 1986 het de rechter verboden is om te treden in de beoordeling van de verenigbaarheid van landsverordeningen met de Staatsregeling, behoudens het bepaalde in artikel 1.22 Staatsregeling van Aruba (artikel VI.4 Staatsregeling van Aruba). Artikel 1.22 geeft aan de rechter de bevoegdheid om te toetsen aan de grondrechtbepalingen. In geval de rechter strijd constateert, dan mag de betreffende bepaling van de landsverordening in een dergelijk geval niet worden toegepast;
3. in Curaçao een vrijwel identieke regeling voor de constitutionele toetsing van landsverordeningen als op Aruba in de Staatsregeling van Curaçao is opgenomen;
4. de Staatsregeling van Sint Maarten een veel ruimere constitutionele toetsingsbevoegdheid aan de rechter toekent. Met de inwerkingtreding van de Staatsregeling van Sint Maarten is een Constitutioneel Hof ingesteld;
5. in 2002 in de Tweede Kamer een wetsvoorstel is ingediend, welke grote gelijkenis vertoont met de Arubaanse en Curaçaose regelingen van de constitutionele toetsing. Er is hier, zeker gezien de huidige samenstellingen van de Eerste en de Tweede Kamer geen tweederde meerderheid voor te vinden. Sinds 2009 is de tweede lezing in de Tweede Kamer dan ook aanhangig gebleven.

Goudappel en de Wit geven tevens aan dat er steeds meer landen overgaan tot het openen van de mogelijkheid tot constitutionele toetsing. Nederland is het enige land ter wereld met een grondwettelijk verankerd verbod van constitutionele toetsing. Vanuit dat perspectief concluderen zij dat hiermee de keuze van de Caribische landen in het Koninkrijk voor een systeem van constitutionele toetsing deels te verklaren valt.

Wij concluderen zelf verder op in dit jaarverslag dat daar waar de rol van de Raad van Advies is uitgespeeld en overige waarborginstitutes de andere kant op zouden kijken, een constitutioneel hof, misschien naar voorbeeld van het Constitutioneel Hof van Sint Maarten nog een uitkomst zou kunnen bieden. Wij hopen hiermee de discussie over het voorgaande verder op gang te kunnen helpen.

Verder wens ik u veel leesplezier toe.

Oranjestad, 31 maart 2016

F.M.d.l.S. Goedgedrag

Voorzitter

KAN ARUBA NOG ZONDER CONSTITUTIONNEEL HOF?

Deugdelijkheid van bestuur is een van de fundamentele waarden van het Arubaanse Staatsbestel. Ingevolge het Statuut – de basis voor het vrijwillig samenwerkingsverband tussen Aruba en de andere drie landen die thans het Koninkrijk der Nederlanden vormen – is het waarborgen van de kwaliteit van bestuur in eerste instantie de verantwoordelijkheid van de landen zelf.¹ De Raden van Advies van de Caribische landen van het Koninkrijk en de Raad van State van Nederland hebben hierbij een eigen taak. Via verplichte en mogelijk ook onverplichte adviezen, kunnen zij de eigen regering wijzen op ontwikkelingen of situaties waarbij de deugdelijkheid van bestuur in het geding dreigt te komen. Zij hebben tot taak om bij te dragen aan de kwaliteit van het overheidshandelen. Blijft een land op het gebied van deugdelijkheid van bestuur in gebreke, dan biedt het Statuut de mogelijkheid dat het Koninkrijk optreedt. Het niet opvolgen van een advies van de Raad van Advies heeft de waarborgfunctie van het Koninkrijk in het kader van deugdelijke overheidsfinanciën in 2014 geactiveerd, hetgeen resulteerde in een aanwijzing aan de Gouverneur van Aruba en tot financieel toezicht in 2015, zij het dat beide maatregelen naar de mening van de Raad een deugdelijke rechtsgrond ontberen en het College Aruba financieel toezicht als landsorgaan binnen de rechtsorde van Aruba een ietwat vreemde positie bekleedt.

In het verslagjaar bleef deze waarborgfunctie van het Koninkrijk echter uit. De Raad had zwaarwegende bezwaren tegen zowel de ontwerp-Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LATft) en de ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van het exploitatiesaldo 2013. Beide landsverordeningen zijn tot stand gekomen, zonder dat de gestelde gebreken zijn verholpen, dan wel – na de totstandkoming van de wet – zijn vernietigd. Tijdens het overleg in oktober 2015 tussen de Raad van State en de Raden van

Advies van de Caribische landen van het Koninkrijk heeft de Raad de vraag opgeworpen wie nu de taak heeft om de gebreken in de LATft alsnog aan de kaak te stellen?² Ook ten aanzien van de Landsverordening tot vaststelling van het exploitatiesaldo 2013, die aan het einde van het verslagjaar nog tot stand werd gebracht, geldt deze vraag. Nu het zelfreïnigend vermogen van Aruba vaak niet aanwezig blijkt te zijn en thans ook de waarborgfunctie van het Koninkrijk niet is geactiveerd, lijkt de tijd rijp om serieus na te denken over een nieuwe speler op het toneel: een Constitutioneel Hof.

LANDSVERORDENING ARUBA TIJDELIJK FINANCIEEL TOEZICHT

Het niet opvolgen van een advies van de Raad van Advies heeft in 2014 voor het eerst in de Arubaanse geschiedenis geleid tot optreden van de regering van het Koninkrijk in het kader van de waarborgfunctie (artikel 43, tweede lid, Statuut). De Gouverneur van Aruba ontving in dit kader bij Koninklijk Besluit (KB) een aanwijzing inhoudende de opdracht de ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van de begroting voor het Land voor het dienstjaar 2015 niet te tekenen.³ De aanwijzing was bedoeld om de Arubaanse regering te dwingen de voorgestelde begroting aan te passen, nu deze niet realistisch was en niet voldeed aan de vereisten van houdbare overheidsfinanciën. De aanwijzing leidde tot veel onrust in Aruba. De minister van Financiën trad af, de minister president hield een hongerstaking en de verhouding tussen Aruba en Nederland kwam op scherp te staan. Nadat een aantal aanpassingen in de begroting werd doorgevoerd, kreeg de Gouverneur vanuit Nederland toestemming om de begroting vast te stellen. De Raad betreurt het dat ingrijpen door het Koninkrijk noodzakelijk was. Kennelijk is er onvoldoende sprake van zelfreïnigend vermogen van het eigen staatsbestel, mede omdat

1. Artikel 43 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden.

2. Vide de inleiding van mr. D.G. Kock tijdens het Radenoverleg. Vindplaats: [www.rva.aw/onder: Publicaties, persberichten: 'Zesde koninkrijksradenoverleg'](http://www.rva.aw/onder/Publicaties_persberichten/'Zesde_koninkrijksradenoverleg').

3. KB van 11 juli 2014, nr. 2014001401. Vindplaats: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2014-20467.html>

Nu het zelfreinigend vermogen van Aruba vaak niet aanwezig blijkt te zijn... lijkt de tijd rijp om aan een Constitutioneel Hof te denken.

de eigen instituties niet voldoende serieus worden genomen⁴, dan wel zich afzijdig houden. Hoewel de wijze waarop het Koninkrijk 'ingreep' de toets der kritiek niet kon doorstaan⁵, werd in 2014 toch de waarborgfunctie geactiveerd.

De onderhandelingen tussen Aruba en Nederland die daarop volgden, resulteerden op 2 mei 2015 in het (opnieuw) vastleggen van 'Afspraken tussen de regeringen van Aruba en Nederland over de openbare financiën van Aruba'. Deze - als een onderlinge regeling op grond van artikel 38 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden aan te merken - afspraken zijn gericht op het bereiken van duurzame openbare financiën van Aruba. In dit kader is onder meer vastgelegd dat structureel onafhankelijk toezicht zou worden ingesteld op de openbare financiën van Aruba. Deze afspraken zijn gemaakt zonder raadpleging vooraf met het parlement.

Ter uitvoering van de onderlinge regeling werd een ontwerp-Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LATft) opgesteld. Hoewel het oorspronkelijk de bedoeling was dat het financieel toezicht op Koninkrijksniveau zou worden geregeld, hebben de regeringen van Nederland en Aruba uiteindelijk afgesproken dat dit op landsniveau zou geschieden. Bij het protocol van 2 mei 2015 was daartoe een tekst bijgesloten waarover de beide regeringen overeenstemming hadden bereikt. Het ontwerp dat de Raad op 24 juni 2015 kreeg voorgelegd, week niet alleen van deze tekst af, onderzoek door de Raad leidde bovendien al gauw tot de conclusie dat de afspraken uit de onderlinge regeling zich niet alle lenen voor uitvoering op het niveau van een landsverordening. Slechts een deel van hetgeen is overeengekomen

zou bij landsverordening kunnen worden geregeld.⁶ Dat leidde tot de conclusie dat de tekst, waarover overeenstemming was bereikt en die nagenoeg identiek is aan de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten⁷, oorspronkelijk geschreven was voor een regeling op rijksniveau.

De bezwaren van de Raad tegen de ontwerp-LATft vloeien in de eerste plaats voort uit het feit dat een verkeerde rechtsgrond is gekozen voor de uitvoering van de afspraken van 2 mei 2015 met betrekking tot het financieel toezicht. Zo is het niet mogelijk dat bij landsverordening instructies worden gegeven aan Nederlandse bewindslieden en instituten. Immers hield het ontwerp in dat Nederlandse bewindslieden en instituten werden aangewezen om een aantal handelingen uit te voeren en dat publicaties in het Staatsblad moesten worden opgenomen. Een land heeft ingevolge het territorialiteitsbeginsel slechts de mogelijkheid binnen zijn eigen grondgebied de werking te verzekeren van de door hem uitgevaardigde wetten. De enige uitzondering hierop is terug te vinden in artikel 52 van het Statuut. Dit artikel houdt echter niet in dat bepaalde instructies en slechts een beperkt aantal bevoegdheden aan specifieke Nederlandse instanties worden toegekend, maar gaat uit van een volledige overdracht van bevoegdheden.

Het is overigens heel wel mogelijk om op grond van het Statuut bevoegdheden over te dragen aan het Koninkrijk, bijvoorbeeld in het kader van samenwerking ex artikel 38 (welk artikel de kern van het Statuut wordt genoemd). Echter, indien nadere regelgeving nodig is, bepaalt het tweede lid dat dit bij rijkswet of algemene maatregel van rijksbestuur dient te geschieden. Ter illustratie kan artikel 53 Statuut dienen: de daar bedoelde overdracht van financieel

4. Een structureel probleem, dat ook is opgetekend door het WODC: Weenink, A., Klein Haarhuis C., Bokhorst, R. en Smit, M. (2011). De staat van bestuur van Aruba, een onderzoek naar deugdelijkheid van bestuur en rechtshandhaving. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.

5. Dat dit niet de juiste weg was om de waarborgfunctie van het Koninkrijk uit te oefenen, heeft de Raad reeds gesteld in zijn advies van 2 oktober 2014 op de supplettoire begroting 2014, in welk advies de rechtskracht en afdwingbaarheid van het KB werden betwist. De Raad van State bevestigde het door de Raad naar voren gebrachte probleem dat met de aanwijzing ingegrepen werd op landsniveau zonder dat daartoe enig koninkrijksbelang werd gesteld. Raad van Advies, Jaarverslag 2014, p. 16-17. Vindplaats: www.rva.aw; Raad van State, advies van 17 september 2015 (W04.15.0112/1/Vo). Vindplaats: www.raadvanstate.nl. Niettegenstaande de juridische beoordeling van de rechtskracht van het Koninklijk Besluit, werd de noodzaak van ingrijpen overigens door de Raad van Advies wel onderschreven.

6. Zie het advies van 24 juni 2015, kenmerk RvA 109-15. Vindplaats: www.rva.aw

7. Rijkswet van 7 juli 2010, houdende regels voor het financieel toezicht op de landen Curaçao en Sint Maarten.

toezicht door de Caribische landen aan de Algemene Rekenkamer (van Nederland) dient bij rijkswet te geschieden. De kritiek van de Raad op de juridische inbedding van het financieel toezicht in Aruba is ook vanuit die optiek ingegeven.

Voorts zijn ook de rollen depositie van het College Aruba financieel toezicht binnen de Arubaanse rechtsorde vreemd te noemen. Het college is door zijn instelling bij landsverordening een landsorgaan en heeft binnen het wetgevingsproces – dat een Staatsrechtelijke basis heeft – de positie van adviseur. De regering is op grond van de Staatsregeling niet verplicht adviezen in het kader van de wetgevingsprocedure op te volgen.⁸ Wel is in de LATft een motiveringsplicht opgenomen: zo moet de regering in de memorie van toelichting op de Landsbegroting (of een wijziging daarvan) ingaan op het advies van het CAft en aangeven wat er mee is gedaan. Het merkwaardige is nu dat het CAft als landsorgaan de wetgever (de regering en de Staten gezamenlijk) op de vingers kan tikken, als het college van oordeel is dat de bij landsverordening tot stand gebrachte Landsbegroting niet voldoet aan de normen van de LATft en vervolgens een directe lijn heeft met de Rijksministerraad in het kader van de waarborgfunctie. De Arubaanse wetgever zal er rekening mee moeten houden dat na vaststelling van een landsverordening tot vaststelling van de Landsbegroting, die volgens het CAft niet voldoet aan de normen van artikel 14, LATft, een nieuw ontwerp in proces zal kunnen of moeten worden gebracht teneinde aan de normen te voldoen.

De LATft is een product van compromissen en grote haast. Wegens strijdigheden met het Statuut voor het Koninkrijk en de Staatsregeling van Aruba kon de Raad zich niet met de inhoud van de ontwerp-LATft verenigen. Op een aantal punten heeft de wetgever het advies van de Raad opgevolgd, doch jammer genoeg zijn enkele van de door de Raad gesignaleerde strijdigheden in de vastgestelde tekst gebleven.⁹ Tijdens het overleg van de Raad van State van Nederland en de Raden van Advies van de Caribische landen van het Koninkrijk dat in oktober 2015 in Curaçao werd gehouden, is het dilemma geschetst: 'Hoewel wij zowel ten aanzien van de aanwijzing in 2014 als de Landsverordening Aruba Tijdelijk financieel toezicht het van harte eens zijn met het doel, waren en zijn wij het niet eens met de vorm waarin dat middel is gegoten. Ten aanzien van het KB uit 2014 heeft de Raad van State nu een voorlichting gegeven. Maar aan wie nu de taak om de gebreken

in de Landsverordening Aruba Tijdelijk financieel toezicht alsnog aan de kaak te stellen?'¹⁰

Inmiddels is gebleken dat geen van beide regeringen hiertoe actie heeft ondernomen: 'En zo worden rechtmatigheid en wetmatigheid ondergeschikt aan pragmatisme. Het zou heel interessant zijn geweest indien de Gouverneur, vóór of na de vaststelling van deze Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht, deze aan de toets door het Koninkrijk zou hebben laten onderwerpen. Alsdan zou duidelijkheid omtrent deze kwestie zijn verschaft, doch dit is helaas uitgebleven.'¹¹

De Raad betreurt het dat hiermee geen respons is gegeven aan de bevindingen van een waarborginstituut.

Ten overvloede zij nog het volgende opgemerkt. Betoogd wordt wel dat een landsverordening op grond van artikel 52 Statuut van hoger orde zou zijn dan de Staatsregeling. Vanwege het feit dat met de LATft een precedent is geschapen, is deze juridische discussie in de literatuur nog niet gevoerd en de Raad heeft zich in zijn advies daar niet over uit gelaten. Vast staat wel dat de Arubaanse regering bij het aangaan van samenwerking op grond van het Statuut, immer gebonden is aan de eigen Staatsregeling en wetgeving en dat de Arubaanse wetgever niet kan worden gedwongen wetgeving tot stand te brengen die met de Staatsregeling in strijd zijn.

De totstandkoming van de wijziging van de Landsbegroting 2015 heeft inmiddels aangetoond dat ramingen en voorlopige realisatiecijfers geen harde feiten zijn, waardoor een oordeel inzake de naleving van de wettelijke financiële normen in de voorfase enige voorzichtigheid vereist. Daarnaast zorgen de ramingen en voorlopige cijfers er ook voor dat er verschillen kunnen ontstaan omtrent de financiële verwachtingen. Dit was mede de reden dat de adviezen van de Raad van Advies en het CAft bij de ontwerp-begroting 2015 en bij de wijziging van de Landsbegroting nuanceverschillen hadden. Dit bergt het risico in zich dat beide instituties, die elk hun eigen taak hebben en een onafhankelijke positie bekleeden, door derden tegen elkaar kunnen worden uitgespeeld.

Het moge duidelijk zijn dat de wijze en het niveau van financieel toezicht de verhoudingen binnen de Arubaanse rechtsorde roeren. Dit komt de effectiviteit van het financieel toezicht niet ten goede. Inmiddels is ook de ervaring dat er tijdens de regering geen sense of urgency is ten aanzien van de adviezen van het CAft.

8. Dat geldt ook voor de adviezen van de Raad van Advies, als laatste en hoogste adviseur van de regering (en de Staten). Wel moet de regering in een nader rapport aangeven wat zij met het advies van de Raad heeft gedaan en waarom aan die adviezen geen of gedeeltelijk gevolg is gegeven.

9. De Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht is op 1 september 2015 afgekondigd en per 1 augustus 2015 in werking is getreden (AB 2015, no. 39).

10. Zie noot 2.

11. Zie noot 2.

Consequentie van het niet tot stand kunnen brengen van de suppletoire begroting DOW 2013 is dat er zo'n 50 miljoen florin onrechtmatig is uitgegeven.

LANDSVERORDENING TOT VASTSTELLING VAN DE EXPLOITATIEREKENING OVER HET DIENSTJAAR 2013

Voor het rechtmatig kunnen doen van uitgaven en voor het aangaan van verplichtingen dient een minister vooraf te zijn gemachtigd door het parlement, de Staten van Aruba. De Landsbegroting (dan wel een wijziging daarvan) wordt daarom bij landsverordening vastgesteld. Als enig land in het Koninkrijk kent Aruba de bepaling van artikel 31, Comptabiliteitsverordening 1989, dat een civielrechtelijke aansprakelijkheid vestigt indien een minister verplichtingen aangaat c.q. uitgaven doet waarvoor hij niet voorafgaand een dergelijke machtiging heeft verkregen. Op grond van art. 2:344 van het Wetboek van Strafrecht is er bovendien sprake van strafrechtelijke aansprakelijkheid.

Indien - om welke reden dan ook - een begroting gedurende het jaar moet worden gewijzigd, geldt ook hier dat dit voorafgaand aan enige handeling moet geschieden. Het is gebruikelijk dat de regering jaarlijks daartoe een zogenaamde suppletoire begroting in procedure brengt, die weliswaar wegens het late tijdstip dat deze bijna zonder uitzondering tot stand komt, niet meer kan worden gezien als een machtiging vooraf, doch eerder als het met terugwerkende kracht rechtekken van overschrijdingen en overhevelingen. Dwingende voorwaarde is dat een begrotingswijziging tot stand komt in het desbetreffende begrotingsjaar. Aan deze formele regel kon in 2013 de Dienst Openbare Werken niet voldoen: de suppletoire

begroting werd dermate laat in procedure gezet, dat deze niet meer in 2013 tot stand kon worden gebracht. De Raad hanteert - net als de andere Raden binnen het Koninkrijk - het standpunt dat het na afloop van een begrotingsjaar met terugwerkende kracht wijzigen van de Landsbegroting van dat desbetreffende jaar zich niet verhoudt met het machtigingskarakter van de begroting. Immers: 'De strekking van een begroting is de regering te machtigen tot het doen van uitgaven alsmede het maximeren van de middelen die zij ten laste van de publieke kas kan besteden. Uitgaven die treden buiten de kaders van de begroting mogen niet worden gedaan. Worden ondanks het ontbreken van een voorafgaande en specifieke autorisatie verplichtingen aangegaan, dan zijn deze onrechtmatig.¹² Daarbij behoeft geen onderscheid gemaakt te worden tussen in het geheel onbegrote verplichtingen, verplichtingen die de gestelde begroting te boven gaan of verplichtingen die leiden tot een andere wijze van besteding van middelen dan was begroot. Al deze varianten hebben als gemeenschappelijk kenmerk dat ze de autorisatie door het parlement ontberen.'¹³

De Raad heeft ten aanzien van de ontwerp suppletoire begroting 2013 gesteld zich niet met de inhoud en de doelstelling van het onderhavige ontwerp te kunnen verenigen en heeft in overweging gegeven het niet aan de Staten aan te bieden.¹⁴

Voorts heeft de Raad in zijn advies gesteld dat een ontwerp-landsverordening strekkende tot indemniteit van de verantwoordelijke ministers dient te worden geconcipieerd en in procedure gebracht, teneinde

12. Uitzonderingen hierop zijn bijvoorbeeld kosten die voortvloeien uit rechtszaken, koersverschillen en wettelijke verplichtingen tot het aanzuiveren van liquiditeitstekorten zoals t.a.v. de AZV.

13. Zie ook: advies van 13 april 2011 (RvA 27-11), inzake de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de landsverordening van 28 mei 2010 (AB 2010 no. 19) tot vaststelling van de begroting van het ministerie van Financiën, Communicatie, Utiliteiten en Energie voor het dienstjaar 2010.

14. Advies van 22 januari 2014 (RvA 236-13).

de civielrechtelijke en strafrechtelijke consequenties van de ongeautoriseerde begrotingsoverschrijdingen te redresseren. Hieraan is geen gevolg gegeven. In plaats daarvan werd in 2015 bij nota van wijziging de ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van de exploitatierekening over het dienstjaar 2013 gewijzigd, inhoudende de incorporatie van de suppletore begroting van de DOW over het dienstjaar 2013 in deze landsverordening. De Raad kreeg de gelegenheid zich hier over uit te spreken omdat de nota van wijziging ter advisering aan hem werd voorgelegd. De Raad wees op de strijdigheid van het voorstel met artikel 31 van de Comptabiliteitsverordening 1989. De regering en de Staten hebben dit advies niet overgenomen. Deze ontwerp-landsverordening had naar 's Raads mening door de Gouverneur aan de ministerraad moeten worden geretourneerd met het verzoek de strijdigheid met artikel 31 van de Comptabiliteitsverordening 1989 op te heffen. Indien de regering niet aan dit verzoek zou hebben voldaan dan zou de landsverordening aan de Rijksministerraad voorgedragen dienen te worden ter vernietiging. In december 2015 nam de Raad met grote bezorgdheid kennis van het feit dat de Gouverneur de Landsverordening tot vaststelling van het saldo van de exploitatierekening over het dienstjaar 2013 heeft bekrachtigd. Er bestaat thans gereede kans dat in de toekomst de ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de exploitatierekening zal worden aangewend om achteraf machtiging te verlenen voor uitgaven ten aanzien waarvan in het desbetreffende begrotingsjaar zelf geen machtiging was verleend. De Raad acht dit een zeer ongewenst precedent.

Consequentie van het niet tot stand kunnen brengen van de suppletore begroting DOW 2013 is dat er zo'n 50 miljoen florin onrechtmatig is uitgegeven. Dat dit geen civielrechtelijke en strafrechtelijke consequenties heeft gekregen, bewijst wederom de stelling name van het WODC¹⁵ dat onvoldoende uitvoering wordt gegeven aan de bevindingen van de waarborginstitutes, maar vooral ook dat artikel 31, CV 1989, dat in 1999 is ingevoerd ter waarborging van deugdelijke overheidsfinanciën een dode letter is.¹⁶ Immers, ook door waarborginstitutes

als de Algemene Rekenkamer Aruba (ARA), de Centrale Accountantsdienst (CAD) en de RvA zijn de afgelopen jaren een aanzienlijk aantal rapporten en verslagen met verbeterpunten ten aanzien van de begrotingsdiscipline en interne beheersing en registratie van de kant van de ministers en ambtenaren uitgebracht. Hierbij werd herhaaldelijk gewezen op de overheid brede beheersings- en verantwoordingsproblemen. De ARA en de CAD rapporteerden tevergeefs 20 jaar lang schendingen van de Comptabiliteitsverordening en formuleerden aanbevelingen voor verbeteringen.¹⁷

De CAft is per 1 augustus 2015 ingesteld en heeft ten aanzien van de jaarrekening 2013 geen bevoegdheid deze te beoordelen. Voor komende wetgeving is dit anders; nu dit orgaan de bevoegdheid en plicht heeft te toetsen aan zowel de LATft en de CV 1989¹⁸, is het de verwachting dat artikel 31 CV 1989 nieuw leven wordt ingeblazen, ook vanwege de directe lijn die het CAft heeft met de Rijksministerraad.

VERSTERKING WAARBORGINSTITUTES

Waarborginstitutes controleren of de regering handelt in lijn met uitgangspunten van bijvoorbeeld doelmatigheid, rechtmatigheid en zorgvuldigheid. Zij vormen procedureel organisatorische voorwaarden voor deugdelijk bestuur. De knelpunten en voorwaarden voor integer bestuurlijk handelen zijn al sinds het ingaan van de status aparte 30 jaar geleden het onderwerp geweest van vele onderzoeksrapporten. In het WODC-rapport (2011) is aangegeven dat het grootste knelpunt van alle waarborginstitutes de zwakke respons op hun bevindingen is. Zo stelt het WODC¹⁹ dat de Raad van Advies een verhoudingsgewijs zware rol heeft bij het borgen van de kwaliteit van de wetgeving, onder meer vanwege de politisering en de omstandigheid dat Aruba geen kwaliteitstoetsing door een Senaat kent. Vanwege het ontbreken van een equivalent van de Eerste Kamer, zou men denken dat aan het oordeel van de Raad van Advies een zwaar(der) gewicht toegekend zou moeten worden, ook in het kader van de waarborgfunctie van het Koninkrijk.

15. WODC (2011), p. 134.

16. Sinds 1999 is er maar 1 keer een ex-minister veroordeeld op grond van dit artikel.

17. WODC (2011), p. 278.

18. Daar waar de LATft en de CV 1989 van elkaar afwijken, prevaleert de LATft. Voor het overige is de CV 1989 gewoon geldig.

19. WODC (2011), p. 116-117.

Deugdelijk bestuur en bestuurlijke integriteit vereisen een proactieve houding van alle actoren in de democratische rechtsorde.

De vraag naar de relevantie van de bevindingen en aanbevelingen van deze rapporten drong zich in 2015 wederom op, mede naar aanleiding van een aantal ontwerpen dat de Raad ter advisering werd aangeboden. Hieruit bleek niet alleen dat de zorgen ten aanzien van begrotingsdiscipline, overheidsfinanciën en jaarrekeningen in 2015 nog steeds actueel zijn, maar ook dat het juridisch raamwerk van maatregelen dat de integriteit van bestuur beïnvloedt zoals partijfinanciering, subsidieverlening en openbaarheid nevenfuncties ambtsdragers nog steeds niet of onvoldoende geregeld is. Het uitblijven van de noodzakelijke versterking van waarborginstitutes – ondanks toezeggingen van het hoogste niveau – en in het bijzonder het niet opvolgen van de adviezen van deze instanties zonder deugdelijke motivering baart de Raad zorgen.

Deugdelijk bestuur en bestuurlijke integriteit vereisen een proactieve houding van alle actoren in de democratische rechtsorde. Het stellen van de juiste prioriteiten en het realiseren van de procedurele randvoorwaarden voor deugdelijk bestuur zijn essentiële stappen op weg naar democratische volwassenheid. Het bij herhaling niet of onvoldoende gemotiveerd negeren van signalen die door waarborginstitutes worden afgegeven kan gezien worden als een indicatie dat de organen van het betrokken land niet in staat zijn om aan hun plicht te voldoen, met als implicatie dat door het Koninkrijk maatregelen genomen worden. Echter, gesteld is dat in het afgelopen jaar deze waarborgfunctie van het Koninkrijk in gebreke is gebleven. De Raad van State pleit in zijn advies uitgebracht in 2015 weliswaar voor grote terughoudendheid bij het dwingend optreden door het Koninkrijk²⁰, maar geeft gelijk aan dat het niet zo is 'dat de rol van het Koninkrijk ter zake van de waarborging van de fundamentele rechten en vrijheden, rechtszekerheid en deugdelijkheid van

bestuur zich beperkt tot ingrijpen, pas nadat in het land een zodanige stelselmatige en diepgaande inbreuk op bedoelde waarden is ontstaan dat er sprake is van een onhoudbare situatie. Een dergelijke uitleg van het Statuut zou afbreuk doen aan het beoogde resultaat van de waarborgfunctie. Het begrip 'waarborgen' impliceert dat het beoogde resultaat behouden blijft en niet dat 'men de put pas mag dempen als het kalf verdrongen is.'²¹ De Raad van Advies onderschrijft deze benadering, zeker gezien de omstandigheid dat in de Caribische landen van het Koninkrijk een Eerste Kamer ontbreekt en – in Aruba, in tegenstelling tot de andere Caribische landen – een directe toegang tot de Gouverneur ontbreekt, nu de Gouverneur geen voorzitter is van de Raad. Voor het afgelopen verslagjaar zou aan de rol van het Koninkrijk – zoals aangegeven door de Raad van State – invulling moeten worden gegeven door aan de adviezen van de Raad van Advies en die van de andere waarborginstitutes meer gewicht toe te kennen. Daarbij is het merkwaardig dat in een kleine rechtsorde als die van Aruba een landsorgaan is ingesteld, dat ten behoeve van de deugdelijke overheidsfinanciën direct bij de Rijksministerraad aan de bel kan trekken: het CAft.

Daar waar de rol van de Raad van Advies is uitgespeeld en de waarborg institutes in voorkomende gevallen de andere kant op lijken te kijken, zou een constitutioneel hof, naar voorbeeld van het Hof te Sint Maarten²² nog uitkomst kunnen bieden. Een dergelijk Hof toetst producten van wetgeving op strijdigheid met de wet en de constitutie, zonder dat politieke belangen daarbij een rol spelen. De Raad spreekt de verwachting uit dat het bovenstaande de discussie omtrent de instelling van een constitutioneel hof nieuw leven wordt ingeblazen. Maar uiteindelijk gaat het erom hoe het Land zelve concrete invulling geeft aan de democratische rechtsstaat en haar waarborginstitutes.

20. Advies W04.15.0112/1/Vo Raad van State van 17 september 2015, p.2.

21. Advies W04.15.0112/1/Vo Raad van State van 17 september 2015, p.2.

22. Voor een beschouwing op dit Hof: Schutgens, R. & Sillen, J. Constitutionele toetsing in de West. NJB (2014), Afl. 8, p. 508 e.v. Zie ook: Goudappel, F. & de Wit, J. Constitutionele toetsing in het Koninkrijk in context. CJB 2015 (4) 4, p. 285 e.v.

BEDRIJFSVOERING

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

De samenstelling van de Raad is in het verslagjaar ongewijzigd gebleven en bestond op 31 december 2015 uit: mr. F.M. d.l. S. (Frits) Goedgefrag, voorzitter, en drs. C. (Rik) Timmer, mr. D.G. (David) Kock, drs. M.M. (Marion) Agunbero en mr. M.G.M. (Mildred) Schwengle, leden.

Op de website www.rva.aw staan de curricula vitae van de leden vermeld, alsmede de kwalificaties voor de functie van een lid.

WERKZAAMHEDEN VAN DE RAAD

De Raad is in het verslagjaar 29 keer in reguliere vergadering bijeen geweest. Tijdens deze vergaderingen zijn 50 adviezen tot stand gekomen. Gelet op de vele werkzaamheden in de periode juni tot en met augustus is de Raad in dit verslagjaar niet met reces gegaan.

Naast de taak van adviseur van de Regering en de Staten van Aruba verricht de Raad andere werkzaamheden op het gebied van advisering en wetgeving. Tevens onderhoudt de Raad contacten met instanties en andere Hoge Colleges van Staat, zowel in Aruba als in het Koninkrijk. De werkzaamheden in het kader van de advisering door de Raad komen uitvoerig aan de orde in hoofdstuk 3. Enkele van de overige werkzaamheden van de Raad in 2015 worden hierna kort beschreven.

Consultaties

In het verslagjaar heeft de Raad 3 consultaties gehad met de Gouverneur van Aruba. Bij deze consultaties waren de volledige Raad alsmede de secretaris aanwezig.

De Raad heeft in het verslagjaar geen consultaties gehad met de Minister-President van Aruba.

Overleg met de minister van Financiën en Overheidsorganisatie

Op 30 januari, 18 februari en 10 juni 2015 heeft de Raad overleg gevoerd met de minister van Financiën en Overheidsorganisatie over de openbare financiën van Aruba. Aan het overleg op 18 februari 2015 heeft tevens de minister van Justitie deelgenomen.

Strategic Role Review

In de afgelopen jaren is de context waarin de Raad van Advies opereert ingrijpend veranderd, zowel in koninkrijksverband als binnen Aruba. Naar aanleiding hiervan is bij de Raad de wens ontstaan om zich op zijn taakstelling en uitvoering te bezinnen. De eerste Strategic Role Review heeft plaatsgevonden van 25 tot en met 27 mei 2015, onder begeleiding van prof. dr. E.M.H. Hirsch Ballin.

Overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Op 18 juni 2015 heeft de Raad overleg gevoerd met mr. R. van Zwol, secretaris-generaal van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Koninkrijksradenoverleg

Het Koninkrijksradenoverleg heeft plaatsgevonden op 8 en 9 oktober 2015 op Curaçao. Dit overleg vindt om de twee jaren plaats en de deelnemers zijn alle adviesraden van het koninkrijk. Dit jaar stond het overleg in het teken van financieel toezicht. De presentatie 'De staat van de Raad' werd voorgedragen door de voorzitter mr. Goedgedrag, terwijl de presentatie 'De stand van het Land' werd voorgedragen door de raadslid drs. Agunbero. Raadslid mr. Kock nam het thema 'Financieel Toezicht' voor zijn rekening. De presentaties zijn te lezen op de website www.rva.aw.

SAMENSTELLING VAN HET WETENSCHAPPELIJK BUREAU

Het wetenschappelijk bureau stond in 2015 onder leiding van de secretaris mr. dr. H.A. van der Wal BA en de adjunct-secretaris mr. A. Braamskamp. De overige bezetting van het wetenschappelijk bureau bestond op 31 december 2015 uit: mr. drs. A.R. Peterson, senior beleidsmedewerker, mr. drs. Q.D. Abath, beleidsmedewerker, mr. V.M.G. Beaujon-van der Biezen BA, hoofd bedrijfsvoering en mw. J.T.A. Laclé-Thiel, bureaumanager.

Personeelsaangelegenheden in 2015

In het verslagjaar 2015 werd mr. drs. A.R. Peterson per 1 januari 2015 benoemd tot senior beleidsmedewerker bij het wetenschappelijk bureau. Voorts heeft de secretaris mr. dr. H.A. van der Wal op 1 augustus 2015 herdacht dat zij 25 jaar geleden in dienst van het Land was getreden. In augustus 2015 heeft het wetenschappelijk bureau mr. A.W. op de Weegh-Kort voorgedragen voor de functie van junior beleidsmedewerker.

WERKZAAMHEDEN VAN HET WETENSCHAPPELIJK BUREAU

De meest relevante werkzaamheden van het wetenschappelijk bureau die naast de ondersteunende werkzaamheden aan de Raad in 2015 hebben plaatsgevonden zijn de volgende:

Werkconferentie Financieel Toezicht

Op 26 januari 2015 heeft de secretaris namens de Raad deelgenomen aan een werkconferentie ten behoeve van het Nederlandse Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hierbij werd het standpunt van de Raad gepresenteerd over een onafhankelijke begrotingsautoriteit en de tweede toetsing van de begroting. In verband hiermee heeft de secretaris tevens deelgenomen in een think tank financieel toezicht.

Overleg met de minister van Financiën en Overheidsorganisatie

Op 19 augustus 2015 vond een onderhoud plaats tussen de secretaris en de minister van Financiën en Overheidsorganisatie en de Directeur DWJZ over de op korte termijn aan te bieden ontwerpen van wetgeving zoals een ontwerp introductie ABB, een ontwerp begroting 2016, een ontwerp ter eliminering van de motorrijtuigbelasting en een ontwerp wijziging begroting 2015. In het eerste kwartaal van 2016 zouden ontwerpen terzake de introductie van een financiële transfertax, de aanpassing van de douane en accijnswetgeving en de herziening van de Comptabiliteitsverordening 1989 worden aangeboden.

Overleg met het College Aruba financieel toezicht (CAft)

Op 20 augustus 2015 heeft een kennismakingsgesprek plaatsgevonden met de nieuwe secretaris van het College Aruba financieel toezicht (CAft). Voorts heeft de secretaris op 3 september, 29 oktober en 10 december 2015 overleg gevoerd met de secretaris van het CAft.

Werkbezoek secretaris aan de Raad van Advies van Curaçao

Op 1 april, 24 juni en 2 september 2015 heeft de secretaris werkbezoeken gebracht aan de Raad van Advies van Curaçao.

Werkbezoek secretaris aan de Raad van State

De secretaris heeft eind april en begin november 2015 een werkbezoek gebracht aan de Raad van State in Nederland.

Bezoek van de secretaris van de Raad van State

Op 28 augustus 2015 heeft mr. E. Visser, secretaris van de Raad van State, een werkbezoek gebracht aan de secretaris van de Raad van Advies.

Wetgevingsoverleg

De secretaris en adjunct-secretaris hebben ook in het verslagjaar deelgenomen aan het wetgevingsoverleg tussen de actoren binnen het wetgevingsproces: de Staten, de Raad van Advies, het Kabinet van de Gouverneur, de ministerraad en de Directie Wetgeving. Dit overleg heeft als doel de verbetering van het wetgevingsproces, de verhoging van de kwaliteit van wetgeving en de verschaffing van achtergrondinformatie bij de verschillende wetsontwerpen.

Begeleiding stagiair Colegio E.P.I.

Mejuffrouw Shakira Dubero, derdejaarsstudente van het Colegio E.P.I., afstudeerrichting directie secretaresse, heeft in het kader van haar studie van 19 augustus tot en met 16 oktober 2015 stage gelopen bij de afdeling bedrijfsvoering van het wetenschappelijk bureau.

ADVISERING

3

INSTROOM

In 2015 heeft de Raad 53 ontwerpen van wet- en regelgeving ter advisering aangeboden gekregen. Deze instroom is hoger dan die van het voorafgaande verslagjaar.

De instroom van ontwerpen voor de jaren 2012 tot en met 2015 is weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1. Overzicht instroom ontwerpen Raad van Advies 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Totaal aantal aangeboden ontwerpen	48	57	40	53
Nog af te handelen uit het voorgaande jaar	2	5	6	11
Totaal te behandelen	50	62	46	64
Aantal afgehandeld in het lopende jaar	45	56	35	57
Aantal voortgezet in het volgende jaar	5	6	11	7

BEHANDELING

De 64 te behandelen ontwerpen bestonden uit 32 ontwerp-landsverordeningen; 14 ontwerp- landsbesluiten, houdende algemene maatregelen; 10 ontwerp-initiatief-landsverordeningen en 1 ontwerp op grond van de Comptabiliteitsverordening 1989. Voorts heeft de Raad twee verzoeken op grond van artikel 17, onderdeel b, van de Landsverordening Raad van Advies ontvangen. In het verslagjaar 2015 werden 5 ontwerpen geretourneerd zonder dat deze waren voorzien van een advies van de Raad. Het betrof in deze gevallen onvolledige of overbodige ontwerpen en deze werden op verzoek van de regering respectievelijk de Staten geretourneerd.

Tabel 2. Overzicht totaal aantal ontwerpen Raad van Advies 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Ontwerp-landsverordening	24	32	24	32
Ontwerp-landsbesluit, h.a.m.	13	24	16	14
Ontwerp-initiatief-landsverordening	5	2	5	10
Voorstel van rijkswet	1	1	0	0
Ontwerp ex Comptabiliteitsv. 1989	6	2	1	1
Advies anderszins (ex art. 17 Lv RVA)	1	1	1	2
Retour	1	2	0	5

“ Het uitblijven van de noodzakelijke versterking van waarborginstituties – ondanks toezeggingen van het hoogste niveau - en in het bijzonder het niet opvolgen van de adviezen van deze instanties zonder deugdelijke motivering baart de Raad zorgen. ”

BEHANDELTERMIJNEN BIJ ADVISERING

De aan de Raad ter advisering voorgelegde ontwerpen van regelgeving kunnen als volgt worden gecategoriseerd, waarbij de behandeltermijn staat aangegeven:

Categorie	Complexiteit	Termijn
A	Eenvoudig ontwerp	1 maand
B	Ontwerp van een gemiddelde complexiteit	2 maanden
C	Gecompliseerd ontwerp	3 maanden

De aangegeven (maximale) termijnen gelden vanaf het moment van in behandelingneming door de Raad (het moment waarop het ontwerp voor het eerst wordt geagendeerd voor de Raadsvergadering).

In behandelingneming is afhankelijk van zowel:

- A. het werkaanbod van de Raad;
- B. de capaciteit van het wetenschappelijk bureau;
- C. prioritering op verzoek van de regering of de Staten.

Voornoemde termijnen kunnen worden verlengd vanwege onvoorziene of anderszins buitengewone omstandigheden. Het kan voorkomen dat ten aanzien van een ontwerp een spoedbehandeling door de Raad wenselijk wordt geacht. Hieromtrent wordt zo nodig door de Raad met de Voorzitter der Staten en de Minister President overlegd.

DICTA IN 2015

Van het eindoordeel of dictum van de Raad over de ontwerp-landsverordeningen, de ontwerp-landsbesluiten, houdende algemene maatregelen en de ontwerpen op grond van de Comptabiliteitsverordening 1989 bestaan vijf varianten. Voor de ontwerp-lands-verordeningen luiden die als volgt:

1	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het aan de Staten aan te bieden.	Het betreft hier een zogenaamd blanco advies: de Raad heeft geen bezwaren tegen het ontwerp.
2	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.	Het betreft hier een ontwerp dat geen belangrijke principiële of complexe problemen oplevert en waartegen de Raad geen bezwaren heeft.
3	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.	Het betreft hier een ontwerp dat enkele problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, maar die door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen.
4	De Raad kan zich (niet/weliswaar) met de doelstelling (en/doch niet) met de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het niet aan de Staten aan te bieden, dan nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.	Het betreft hier een ontwerp dat belangrijke principiële of complexe problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, maar die door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen
5	De Raad kan zich op grond van het bovenstaande (niet/weliswaar) met de doelstelling (en niet /doch niet) met de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het niet aan de Staten aan te bieden.	Het betreft hier een ontwerp dat belangrijke principiële of complexe problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, die niet door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen

Ontwerpen ten aanzien waarvan het vierde of vijfde dictum is gegeven, dienen opnieuw in de ministerraad aan de orde te worden gesteld (zie artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van het Reglement van Orde van de Ministerraad, AB 1999 no. GT 26).

In sommige gevallen onthoudt de Raad zich van het geven van een eindoordeel. Het betreft in deze gevallen onvolledige, onafgeproceeerde of anderszins onjuiste ontwerpen.

		1 blanco	2 aandacht	3 rekening	4 niet dan nadat	5 niet	6 anderszins
Landsverordening	2014	1	1	8	4	4	1
	2015	4	2	11	7	2	1
Landsbesluit h.a.m.	2014	2	2	6	1	-	-
	2015	3	6	3	-	1	-
Initiatief-landsverordening	2014	2	1	-	-	-	-
	2015	1	3	5	-	-	-
Comptabiliteits-verordening 1989	2014	-	-	-	-	1	-
	2015	-	-	1	-	-	-
Advies ex art. 17 Landsverordening Raad van Advies	2014	-	-	-	-	-	1
	2015	-	-	-	-	-	2

Conclusie dicta 2015

In het verslagjaar werd tien maal het dictum 4 of 5 door de Raad gegeven. De oorzaak dat de Raad tot dergelijke 'zware' dicta komt is mede gelegen in het feit dat sinds enige jaren de toetsing van financiële consequenties van een ontwerp een prominente plaats heeft ingenomen binnen het gehanteerde toetsingskader. Voor wat betreft ontwerp-wetgeving met een financieel karakter zoals bijvoorbeeld de landsbegroting of de landsverordening regelende het financieel toezicht in Aruba ligt dit voor de hand. De financiële consequenties van dergelijke ontwerpen van wetgeving worden door de Raad beleidsmatig in volle omvang getoetst.

Ook ten aanzien van de financiële consequenties van wetgeving waarvan de doelstelling niet primair het regelen van een financieel-economisch onderwerp is, vindt een extensieve financiële toetsing plaats. Dit als gevolg van artikel 6 van de Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no. 72) alwaar is bepaald dat indien een landsverordening kan leiden tot hogere of lagere kosten, investeringen of middelen voor het lopende begrotingsjaar of voor latere jaren, de memorie van

toelichting op het ontwerp voor de desbetreffende landsverordening expliciet de financiële gevolgen in een afzonderlijk onderdeel dient te vermelden. Hierbij dient tevens te worden aangegeven of, onderscheidenlijk in hoeverre, de financiële gevolgen begrepen zijn in de laatst ingediende begroting, en uit welke middelen deze uitgaven gedekt zullen worden. De toetsing aan dit voorschrift kan er derhalve toe leiden dat wetgeving met een primair niet financieel doel toch vanwege het onvoldoende aanduiden van de financiële consequenties van het ontwerp, leidt tot een advies met een dictum 4 of 5.

De Raad wil niet onvermeld laten dat er van regeringswege meer aandacht is voor het deugdelijk in kaart brengen van de financiële gevolgen van ontwerp-wetgeving. Niettemin zijn er op dat gebied inhoudelijk nog kwaliteitsverhogende stappen te maken. Dit geldt in nog sterkere mate voor ontwerp-wetgeving die door de Staten aan de Raad wordt voorgelegd. Het structureel onvoldoende aanduiden van de financiële gevolgen van een initiatiefontwerp behoeft evenwel aandacht.

Adviezen met een zwaar dictum	
1	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 8-12-2014. Advies: 9-3-2015, kenmerk 173-14. Dictum 4.
2	Ontwerp-landsverordening houdende regels inzake de aanwijzing van parkeerzones en de heffing van parkeergelden voor het parkeren in die parkeerzones (Landsverordening parkeerzones). Ingekomen: 8-12-2014. Advies: 11-3-2015, kenmerk 175-14. Dictum 4.
3	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 26-1-2015. Advies: 23-2-2015, kenmerk 27-15. Dictum 4.
4	Nota van wijziging op de ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van het saldo van de exploitatierekening over het dienstjaar 2013. Ingekomen: 24-3-2015. Advies: 1-4-2015, kenmerk: 51-15. Dictum 5.
5	Nota van wijziging op de ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 31-3-2015. Advies: 14-4-2015, kenmerk: 59-15. Dictum 4.
6	Ontwerp-landsverordening houdende tijdelijke regels met betrekking tot het onafhankelijke toezicht bij de totstandkoming en uitvoering van de begrotingen van Land en daarmee samenhangende aangelegenheden (Landsverordening Aruba financieel toezicht). Ingekomen: 25-6-2015. Advies: 20-7-2015, kenmerk: 109-15. Dictum 4.
7	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) (invoering grondslag regeling hotelaccommodaties). Ingekomen: 16-7-2015. Advies: 7-10-2015, kenmerk: 120-15. Dictum 5.
8	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2016 Ingekomen: 12-10-2015. Advies: 2-12-2015, kenmerk: 173-15. Dictum 4.
9	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor het dienstjaar 2016 Ingekomen: 26-11-2015. Advies: 15-12-2015, kenmerk: 205-15. Dictum 4.
10	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van het Vlaggenbesluit (AB 1991 no. 118) (invoering vergunningstelsel en nadere voorschriften bestuurlijke handhaving). Ingekomen: 10-12-2014. Advies: 11-3-2015, kenmerk: 178-14. Dictum 5.

OVERZICHT VAN ONTWERPEN TEN AANZIEN WAARVAN IN 2015 ADVIES IS UITGEBRACHT

Van de totaal 64 te behandelen ontwerpen in 2015 heeft de Raad op 52 ontwerpen advies uitgebracht. Voorts werden 5 ontwerpen geretourneerd en is de behandeling van 7 ontwerpen in 2016 voortgezet. De indeling van de 52 uitgebrachte adviezen is als volgt:

1. ontwerpen van landsverordening: 27
2. ontwerpen van landsbesluit, houdende algemene maatregelen: 13
3. ontwerpen van initiatief-landsverordening: 9
4. ontwerpen op grond van de Comptabiliteitsverordening 1989: 1
5. verzoeken op grond van artikel 17 van de Landsverordening Raad van Advies: 2

De met * aangegeven ontwerpen waren ten tijde van publicatie van dit jaarverslag (31 maart 2016) inmiddels openbaar en zijn derhalve ook gepubliceerd op de website www.rva.aw.

Ontwerp-landsverordeningen	
1	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Interim-Wegen-infrastructuurfonds voor het dienstjaar 2015 en het intrekken van deze landsverordening vanaf het dienstjaar 2016. Ingekomen: 8-12-2014. Advies: 25-4-2015, kenmerk 172-14. Dictum 1.*
2	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 8-12-2014. Advies: 9-3-2015, kenmerk 173-14. Dictum 4.*
3	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Onderwijsfonds voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 8-12-2014. Advies: 4-2-2015, kenmerk 174-14. Dictum 1.*
4	Ontwerp-landsverordening houdende regels inzake de aanwijzing van parkeerzones en de heffing van parkeergelden voor het parkeren in die parkeerzones (Landsverordening parkeerzones). Ingekomen: 8-12-2014. Advies: 11-3-2015, kenmerk 175-14. Dictum 4.*
5	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 8-12-2014. Advies: 9-3-2015, kenmerk 176-14. Dictum 3.*
6	Ontwerp-landsverordening houdende bepalingen in verband met de invoering van de Landsverordening penitentiaire beginselen (AB 2005 no. 75) (invoeringsverordening Lands-verordening penitentiaire beginselen). Ingekomen: 12-1-2015. Advies: 13-5-2015, kenmerk 16-15. Dictum 3.
7	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 26-1-2015. Advies: 23-2-2015, kenmerk 27-15. Dictum 4.*
8	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Raad van Advies voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 4-2-2015. Advies: 25-2-2015, kenmerk: 30-15. Dictum 3.*
9	Ontwerp-landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening internationale misdrijven (AB 2012 no. 40) (implementatie verdragsverplichtingen en aanbrengen verbeteringen). Ingekomen 10-2-2015. Advies: 10-6-2015, kenmerk: 32-15. Dictum 2.*
10	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening wegverkeer (AB 1997 no. 18) (aanpassing vrijheidsstraffen). Ingekomen: 20-2-2015. Advies: 11-3-2015, kenmerk: 37-15. Dictum 1.*
11	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Telegraaf- en telefoonverordening (AB 1996 no. GT 2) (vrijstellingsbepaling concessiegelden; vastlegging grondslag twee landsbesluiten, houdende algemene maatregelen). Ingekomen: 26-2-2015. Advies: 17-3-2015, kenmerk: 39-15. Dictum 3.

12	Nota van wijziging op de ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van het saldo van de exploitatierekening over het dienstjaar 2013. Ingekomen: 24-3-2015. Advies: 1-4-2015, kenmerk: 51-15. Dictum 5.
13	Ontwerp-landsverordening houdende regels inzake inrichtingen t.b.v. de opvang, begeleiding, behandeling, verzorging of verpleging van verzorgingsbehoeftige personen (Landsverordening verzorgingshuizen). Ingekomen: 27-3-2015. Advies: 10-6-2015, kenmerk: 55-15. Dictum 3.*
14	Nota van wijziging op de ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 31-3-2015. Advies: 14-4-2015, kenmerk: 59-15. Dictum 4.
15	Nota van wijziging op de ontwerp-Landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Onderwijsfonds voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 14-4-2015. Advies: 24-4-2015, kenmerk: 69-15. Dictum 2.
16	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening bestemmingsheffing AZV (AB 2014 no. 59) en de Landsverordening algemene ziektekostenverzekering. Ingekomen: 10-6-2015. Advies: 18-6-2015, kenmerk: 97-15. Dictum 3.*
17	Tweede nota van wijziging op de ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Onderwijsfonds voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 10-6-2015. Advies: 18-6-2015, kenmerk: 98-15. Dictum 3.
18	Ontwerp-landsverordening houdende tijdelijke regels met betrekking tot het onafhankelijke toezicht bij de totstandkoming en uitvoering van de begrotingen van Land en daarmee samenhangende aangelegenheden (Landsverordening Aruba financieel toezicht). Ingekomen: 25-6-2015. Advies: 20-7-2015, kenmerk: 109-15. Dictum 4.
19	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening politie (AB 1988 no. 18) (invoering cameratoezicht politie). Ingekomen: 25-6-2015. Advies: 19-8-2015, kenmerk: 111-15. Dictum 3.*
20	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening materieel ambtenarenrecht (AB 1989 no. GT 37) en de Landsverordening vakantie en vrijstelling van dienst ambtenaren (AB 1988 no. GT 22), alsmede tot wijziging en intrekking van enkele daarmee verbandhoudende landsverordeningen (aanvulling ontslagvoorschriften ambtenaren en daarmee samenhangende bepalingen). Ingekomen: 1-7-2015. Advies: 7-10-2015, kenmerk: 115-15. Dictum 3.
21	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening winstbelasting (AB 1988 no. GT 47), de Landsverordening inkomstenbelasting (AB 1991 no. GT 51), de Landsverordening dividendbelasting en imputatiebetaling (AB 2002 no. 123) en de Algemene landsverordening belastingen (AB 2004 no. 10) (vastlegging begunstigend beleid; invoering voldoening op aangifte winstbelasting). Ingekomen: 1-7-2015. Advies: 29-7-2015, kenmerk: 116-15. Dictum 3.*
22	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) (invoering grondslag regeling hotelaccommodaties). Ingekomen: 16-7-2015. Advies: 7-10-2015, kenmerk: 120-15. Dictum 5.
23	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2016 Ingekomen: 12-10-2015. Advies: 2-12-2015, kenmerk: 173-15. Dictum 4.*
24	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Raad van Advies voor het dienstjaar 2016. Ingekomen: 13-10-2015. Advies: 19-11-2015, kenmerk: 175-15. Dictum 1.*
25	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2015 (AB 2015 no. 21) en houdende machtiging van de Minister van Volksgezondheid, Ouderenzorg en Sport tot kwijtschelding aan de Stichting Onroerend Goed Aruba. Ingekomen: 20-11-2015. Advies 9-12-2015, kenmerk: 197-15. Dictum 3.*
26	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor het dienstjaar 2016 Ingekomen: 26-11-2015. Advies: 15-12-2015, kenmerk: 205-15. Dictum 4.*
27	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening instelling Aruba Tourism Authority (AB 2011 no. 14). Ingekomen: 3-12-2015. Advies: 9-12-2015, kenmerk: 206-15. Dictum anderszins.*

Ontwerp-landsbesluiten, houdende algemene maatregelen	
1	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van het Landsbesluit dagscholen v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. (AB 1999 no. 62) en het Landsbesluit examens v.w.o., h.a.v.o. en m.a.v.o. (AB 1991 no. GT 35). Ingekomen: 28-11-2014. Advies: 21-1-2015, kenmerk: 170-14. Dictum 3.
2	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van het Vlaggenbesluit (AB 1991 no. 118) (invoering vergunningstelsel en nadere voorschriften bestuurlijke handhaving). Ingekomen: 10-12-2014. Advies: 11-3-2015, kenmerk: 178-14. Dictum 5.
3	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., ter uitvoering van artikel 4, tweede lid, van de Landsverordening besmettelijke ziekten (AB 1992 no. GT 1). Ingekomen: 10-12-2014. Advies: 14-1-2015, kenmerk: 179-14. Dictum 1.
4	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van verschillende landsbesluiten, h.a.m., in verband met de geleidelijke verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd in de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering (AB 1990 no. GT 33) en de geleidelijke verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd voor overheidswerknemers en daarmee gelijkgestelden. Ingekomen: 11-12-2014. Advies: 14-1-2015, kenmerk: 180-14. Dictum 1.
5	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., ter uitvoering van artikel 6, derde lid, van de Landsverordening regeling geldstelsel (AB 1991 no. GT 34) (circulatiemunt 1-jarig koningschap Koning Willem-Alexander) Ingekomen: 21-1-2015. Advies: 4-2-2015, kenmerk: 23-15. Dictum 2.
6	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van het Retributie- en legesbesluit Veterinaire Dienst 1996 (AB 1996 no. 60). Ingekomen: 20-2-2015. Advies: 24-4-2015, kenmerk: 36-15. Dictum 3.
7	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., ter uitvoering van artikel 19 van de Scheep- en luchtvaartbeveiligingsverordening (AB 2004 no. 40) (Landsbesluit controle luchtvaartpassagiers bij vertrek). Ingekomen: 31-3-2015. Advies: 10-6-2015, kenmerk: 58-15. Dictum 2.
8	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., ter uitvoering van artikel 6, derde lid, van de Landsverordening regeling geldstelsel (AB 1991 no. GT 34) (Landsbesluit uitgifte herdenkingsmunt 200 jaar Koninkrijk der Nederlanden). Ingekomen: 7-4-2015. Advies: 14-4-2015, kenmerk: 64-15. Dictum 2.
9	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van het Legesbesluit Directie Economische Zaken, Handel en Industrie 2009 (AB 2009 no. 74). Ingekomen: 21-4-2015. Advies: 11-5-2015, kenmerk: 73-15. Dictum 3.
10	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van het Landsbesluit bijzondere bedrijfsrisico-verzekeraars (AB 2002 no. 50). Ingekomen: 21-4-2015. Advies: 11-5-2015, kenmerk: 74-15. Dictum 2.
11	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van het Landsbesluit vrije zoneterreinen (AB 2006 no. 71) (aanwijzing terreinen te Balashi en Barcadera). Ingekomen: 20-5-2015. Advies: 18-6-2015, kenmerk: 82-15. Dictum 2.
12	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., ter uitvoering van artikel 4, tweede lid, van de Landsverordening besmettelijke ziekten (AB 1992 no. GT 11). Ingekomen: 25-6-2015. Advies: 8-7-2015, kenmerk: 110-15. Dictum 1.
13	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., ter uitvoering van artikel 2, eerste, tweede en derde lid, van de Landsverordening parkeerzones. Ingekomen: 16-7-2015. Advies: 24-8-2015, kenmerk: 119-15. Dictum 2.

Ontwerp-initiatief-landsverordeningen	
1	Initiatief-ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Vergunningsverordening (AB 2002 no. GT 1) (verhoging van de leeftijd tot 18 jaar voor het verkrijgen van alcoholhoudende dranken). Ingekomen: 10-9-2014. Advies: 30-1-2015, kenmerk: 129-14. Dictum 3.
2	Initiatief-ontwerp-landsverordening houdende regels ter beperking van het gebruik, de verstrekking en de verkoop van tabaksproducten (Landsverordening beperking tabaks-producten). Ingekomen: 10-9-2014. Advies: 1-4-2015, kenmerk: 130-14. Dictum 3.
3	Initiatief-ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Staten van Aruba voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 5-2-2015. Advies: 25-2-2015, kenmerk: 31-15. Dictum 1.*
4	Initiatief-ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene Politieverordening (AB 1995 no. GT 8) in verband met verbod gebruik van plastic tassen. Ingekomen: 10-2-2015. Advies: 14-4-2015, kenmerk: 33-15. Dictum 3.
5	Initiatief-ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Algemene Rekenkamer voor het dienstjaar 2015. Ingekomen: 28-3-2015. Advies: 1-4-2015, kenmerk: 53-15. Dictum 2.
6	Initiatief-ontwerp-landsverordening houdende instelling van het ambt van ombudsman en kindermobudsman voor het Land Aruba. Ingekomen: 26-5-2015. Advies: 14-9-2015, kenmerk: 87-15. Dictum 3.
7	Initiatief-ontwerp-landsverordening houdende regels betreffende de integriteit van kandidaat ministers, ministers en Gevolmachtigde Ministers voor het Land Aruba. Ingekomen: 24-9-2015. Advies: 30-9-2015, kenmerk: 160-15. Dictum 3.*
8	Initiatief-ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Algemene Rekenkamer Aruba voor het dienstjaar 2016. Ingekomen: 23-10-2015. Advies: 20-11-2015, kenmerk: 183-15. Dictum 2.
9	Initiatief-ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Staten van Aruba voor het dienstjaar 2016. Ingekomen: 23-10-2015. Advies: 20-11-2015, kenmerk: 184-15. Dictum 2.*

Ontwerpen op grond van de Comptabiliteitsverordening 1989	
1	Ontwerp-landsbesluit conform artikel 14 van de CV 1989 inzake aanvullend krediet ten behoeve van Directie Cultuur. Ingekomen: 13-8-2015. Advies: 9-9-2015, kenmerk: 127-15. Dictum 3.

Verzoeken ingevolge artikel 17 van de Landsverordening Raad van Advies	
1	Verzoek van de regering van Aruba inzake uitvoering van artikel 38 van het Statuut van het Koninkrijk. Ingekomen: 18-2-2015. Advies: 25-2-2015, kenmerk: 34-15.
2	Verzoek van de regering van Aruba inzake toepassing van artikel 52 van het Statuut voor het Koninkrijk. Ingekomen: 28-7-2015. Advies: 31-7-2015, kenmerk: 122-15.

Geretourneerde ontwerpen

In dit verslagjaar werden vijf ontwerpen op verzoek van de regering respectievelijk de Staten van Aruba geretourneerd

1	Ontwerp-landsverordening houdende tijdelijke regels met betrekking tot het onafhankelijke toezicht bij de totstandkoming en uitvoering van de begrotingen van Land en daarmee samenhangende aangelegenheden (Landsverordening Aruba financieel toezicht). Ingekomen: 16-6-2015. Retour: 25-6-2015, kenmerk: 102-15. Dit ontwerp werd vervangen door een nieuw ontwerp, RvA 109-15.
2	Initiatief-ontwerp-landsverordening houdende regels betreffende de integriteit van kandidaat-ministers, ministers en minister van Gevolmachtigde Minister voor het Land Aruba (Landsverordening integriteit ministers). Ingekomen: 10-7-2015. Retour: 1 oktober 2015, kenmerk: 118-15. Dit ontwerp werd vervangen door een nieuw ontwerp (RvA 160-15).
3	Amendement naar aanleiding van de Landsverordening tot wijziging van de Landsverordening winstbelasting (AB 1988 no. GT 47), de Landsverordening inkomsten-belasting (AB 1991 no. GT 51), de Landsverordening dividendbelasting en imputatiebetaling (AB 2002 no. 123) en de Algemene landsverordening belastingen (AB 2004 no. 10) (vastlegging begunstigend beleid; invoering voldoening op aangifte winstbelasting) Ingekomen: 6-11-2015. Retour: 15-12-2015, kenmerk: 193-15.
4	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening instelling Aruba Tourism Authority (AB 2011 no. 14). Ingekomen: 20-11-2015. Retour: 3 december 2015, kenmerk: 198-15. Dit ontwerp werd vervangen door een nieuw ontwerp, RvA 206-15.
5	Initiatief-ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening van 28 mei 2015 tot vaststelling van de begroting van de Staten voor het dienstjaar 2015 (AB 2015 no. 22). Ingekomen: 7-12-2015. Retour: 9-12-2015, kenmerk: 209-15.

Overloop naar 2016	
Wegens late aanbieding of prioriteitstelling is ten aanzien van de volgende zeven ontwerpen advies uitgebracht in 2016:	
1	Ontwerp-landsverordening houdende algemene regels met betrekking tot het bestuursrecht (Landsverordening algemene bepalingen bestuursrecht). Ingekomen: 1-7-2015, kenmerk: 114-15.
2	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 1989 GT 100) houdende invoering van een Boek 2 inzake het rechtspersonenrecht. Ingekomen: 7-10-2015, kenmerk: 168-15.
3	Ontwerp-landsverordening houdende regels betreffende de ambulancezorg (Lands-verordening ambulancezorg) Ingekomen: 13-10-2015, kenmerk: 174-15.
4	Ontwerp-landsverordening houdende afwikkeling van een aantal sociale zekerheidsschulden en tot wijziging van een viertal landsverordeningen, mede met het oog op de verbetering van misslagen en tot uitbreiding van de toepassingstermijn van de Landsverordening van 15 augustus 2007 (AB 2007 no. 73) tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Aruba, de Landsverordening ziekteverzekering. Ingekomen: 5-11-2015, kenmerk: 192-15.
5	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund 2016. Ingekomen: 16-12-2015, kenmerk: 214-15.
6	Ontwerp-landsbesluit, h.a.m., tot wijziging van het Landsbesluit reserve en belegging ziekte-verzekering (AB 1992 no. GT 19) en het landsbesluit reserve en belegging ongevallenverzekering (AB 2001 no. GT 2). Ingekomen: 23-10-2015, kenmerk: 181-15.
7	Initiatief-ontwerp-landsverordening houdende regels ter bevordering van de deelneming op gelijke voet aan het maatschappelijk leven en ter bestrijding van elke vorm van discriminatie (Landsverordening gelijke behandeling). Ingekomen: 14-12-2015, kenmerk: 213-15.

COLOFON

Samenstelling:	Wetenschappelijk Bureau Raad van Advies
Vormgeving:	NOW! Strategy & Design
Foto's:	Stichting Monumentenfonds Aruba La Trattoria El Faro Blanco Restaurant

Dit jaarverslag is ook gepubliceerd op www.rva.aw
Op de website zijn tevens de notities c.q. presentaties gepubliceerd waar in het thema van dit jaarverslag naar wordt verwezen.

CONTACTGEGEVENS

Raad van Advies
L.G. Smith Boulevard 8, Oranjestad, Aruba
Tel. +297 5833972
Fax +297 5834012
E-mail: info@rva.aw
Website: www.rva.aw

